

REFERANS KAYNAKLARI

Kısaltmalar: DN-Dīgha Nikāya
MN-Majjhima Nikāya
SN-Saṃyutta Nikāya
AN-Aṅguttara Nikāya

Kısım *Sayfa* *Satır* *Menba*

BUDA

Bölüm 1

1	2	1	Muhtelif Sutta
	4	1	AN 3-38, Sukjumālā-sutta
	4	9	MN 3-26, Ariyapariyesana-sutta
	6	1	Muhtelif Sutta
	7	1	MN 9-85, Bodhirājakumāra-sutta
	7	6	Muhtelif Sutta
	7	13	Sutta-nipāta 3-2, Padhāna-sutta
	7	19	Muhtelif Sutta
	8	10	Vinaya, Mahavagga I
	9	10	DN 16, Mahāparinibbāna-sutta
2	10	16	DN 16, Mahāparinibbāna-sutta
	11	10	Parinibbāna-sutta
	13	8	Parinibbāna-sutta
	13	13	DN 16, Mahāparinibbāna-sutta

Bölüm 2

1	15	1	Amitāyur-dhyāna & Vimalakīrti-nirdeśa sūtralar
---	----	---	--

<i>Kısım</i>	<i>Sayfa</i>	<i>Satır</i>	<i>Menba</i>
	15	6	Sūraṃgama-sūtra
	15	11	Vimalakīrti-nirdeśa & Mahā- parinirvāṇa sūtralar
	16	5	Saddharmapuṇḍarīka-sūtra 16
	17	1	Mahāyāna-jātaka-cittabhūmi- parīkṣa-sūtra
	17	6	Mahāparinirvāṇa-sūtra
2	19	1	Saddharmapuṇḍarīka-sūtra 3
	20	1	Saddharmapuṇḍarīka-sūtra 4
	21	13	Saddharmapuṇḍarīka-sūtra 5
3	22	15	Saddharmapuṇḍarīka-sūtra 16
 Bölüm 3			
1	25	1	Avataṃsaka-sūtra 5
	26	4	Mahāparinirvāṇa-sūtra
	26	9	Avataṃsaka-sūtra
	26	16	Suvarṇaprabhāṣottamarāja- sūtra 3
2	29	8	Avataṃsaka-sūtra
	29	14	Avataṃsaka-sūtra 34, Gaṇ- ḍavyūha
	29	17	Küçük Sukhāvativatīvyūha-sūtra
	30	1	Avataṃsaka-sūtra
	30	5	SN 35-5
	30	8	Mahāparinirvāṇa-sūtra
3	32	12	MN 8-77, Mahāsakulūdayi-sutta
	33	6	Mahāparinirvāṇa-sūtra

<i>Kısım</i>	<i>Sayfa</i>	<i>Satır</i>	<i>Menba</i>
	33	16	Lankāvatāra-sūtra
	34	5	Avataṃsaka-sūtra 32
	34	18	Saddharmapuṇḍarīka-sūtra 25
	35	1	Mahāparinirvāṇa-sūtra
	35	12	Saddharmapuṇḍarīka-sūtra 2
	35	18	Saddharmapuṇḍarīka-sūtra 2

DHARMA

Bölüm 1

1	38	1	Vinaya, Mahāvagga 1-6 & SN 56-11-12, Dhammacakrapravartana-sutta
	39	12	Itivuttaka 103
	40	3	MN 2, Sabbāsava-sutta
	40	9	42 Parça Sutrası 18
	41	1	Śrīmālādevīsiṃhanāda-sūtra
3	42	17	Avataṃsaka-sūtra 22, Daśabhūmika

Bölüm 2

1	46	1	MN 4-35, Cūḷasaccaka-sutta
	47	6	AN 5-49, Rajah-muṇḍa-sutta
	47	15	AN 4-185, Samaṇa-sutta
	49	1	AN 3-134, Uppāda-sutta
2	49	7	Lankāvatāra-sūtra
	49	10	Avataṃsaka-sūtra 2
	49	17	Avataṃsaka-sūtra 16

<i>Kısım</i>	<i>Sayfa</i>	<i>Satır</i>	<i>Menba</i>
	50	8	Avatamsaka-sūtra 22, Daśabhūmika
	50	14	Laṅkāvatāra-sūtra
	51	4	AN 4-186, Ummagga-sutta
	51	8	Dhammapada 1, 2, 17, 18
	52	1	SN 2-1-6, Kāmada-sutta
3	52	10	Avatamsaka-sūtra 16
	52	16	Laṅkāvatāra-sūtra
	53	11	MN 3-22, Alagaddūpama-sutta
	54	8	Laṅkāvatāra-sūtra
	54	12	Laṅkāvatāra-sūtra
4	57	7	Vinaya, Mahāvagga 1-6
	58	1	Laṅkāvatāra-sūtra
	58	5	SN 35-200, Dārukkhandha-sutta
	58	13	Laṅkāvatāra-sūtra ve başkalar
	59	6	MN 2-18, Madhupiṇḍika-sutta
	59	17	Laṅkāvatāra-sūtra
	60	10	Laṅkāvatāra-sūtra
	61	10	Vimalakīrti-nirdeśa-sūtra
	63	12	Avatamsaka-sūtra 34, Gaṇḍavyūha
	63	20	Laṅkāvatāra-sūtra ve başkalar
 Bölüm 3			
	65	1	Vinaya, Mahāvagga 1-5
1	65	13	Vinaya, Cūlavagga 5-21
	66	4	Sūraṅgama-sūtra

<i>Kısım</i>	<i>Sayfa</i>	<i>Satır</i>	<i>Menba</i>
2	71	7	Sūraṃgama-sūtra
	73	5	Mahāparinirvāṇa-sūtra
	73	10	Saddharmapuṇḍarīka-sūtra 7 & Sūraṃgama-sūtra
	74	4	Avataṃsaka-sūtra 32
	74	8	Mahāparinirvāṇa-sūtra
	74	12	Brahmajāla-sūtra
	75	1	Mahāparinirvāṇa-sūtra
	3	75	19
 Bölüm 4			
1	81	1	Śrīmālādevīsiṃhanāda-sūtra
	82	11	AN 2-11
	82	14	Itivuttaka 93
	83	1	Vinaya Mahāvagga
	83	9	AN 3-68, Aññātiṭṭhika-sutta
	84	1	AN 3-34, Ālavaka-sutta
	84	14	Vaipulya-sūtra
	84	18	Vinaya, Mahāvagga 1-6, Dhammacakrapravartana-sutta
	85	1	MN 2-14, Cūḷadukkhakkhand- ha-sutta
	85	14	Mahāparinirvāṇa-sūtra
2	86	15	Itivuttaka 24
	88	14	MN 6-51, Kandaraka-suttanta
	89	8	AN 3-130
	89	16	AN 3-113

<i>Kısım</i>	<i>Sayfa</i>	<i>Satır</i>	<i>Menba</i>
3	90	7	Itivuttaka 100
	90	18	Samyuktaratnapīṭaka-sūtra
	91	14	Mahāparinirvāṇa-sūtra
	93	1	AN 3-62
	93	13	AN 3-35, Devadūta-sutta
	94	18	Therīgāthā Aṭṭhakathā
4	95	15	Sukhāvatiṅgyūha-sūtra cild 2

Bölüm 5

1	102	1	Sukhāvatiṅgyūha-sūtra cild 1
	105	14	Sukhāvatiṅgyūha-sūtra cild 2
	107	5	Amitāyur-dhyāna-sūtra
2	110	13	Küçük Sukhāvatiṅgyūha-sūtra

UYGULAMA YOLU

Bölüm 1

1	116	1	MN 2, Sabbāsava-sutta
	117	22	MN 3-26, Ariyapariyesana-sutta
	118	13	SN 35-206, Chapāna-sutta
	119	11	42 Parça Sutrası 41-2
	121	18	MN 2-19, Dvedhāvitakka-sutta
	122	12	Dhammapada Aṭṭhakathā
2	123	11	AN 3-117
	124	1	MN 3-21, Kakacūpama-sutta
	127	1	MN 3-23, Vammīka-sutta
	128	14	Jātaka IV-497, Mātanga-Jātaka
	132	4	42 Parça Sutrası 9

<i>Kısım</i>	<i>Sayfa</i>	<i>Satır</i>	<i>Menba</i>
	132	11	42 Parça Sutrası 11
	133	5	42 Parça Sutrası 13
	134	1	AN 2-4, Samacitta-sutta
3	134	15	Samyuktaratnapitaka-sūtra
	144	17	Mahāparinirvāṇa-sūtra
	145	14	Samyuktaratnapitaka-sūtra
Bölüm 2			
1	150	1	MN 7-63, Cūḷamālunkyua-sutanta
	152	9	MN 3-29, Māhāsaropama-sutta
	154	1	Mahāmāyā-sūtra
	154	12	Theragāthā Aṭṭhakathā
	156	9	MN 3-28, Mahāhatthipadopama-sutta
	157	1	Mahāparinirvāṇa-sūtra
	157	12	Avadānaśataka-sūtra
	158	17	Mahāparinirvāṇa-sūtra
	160	12	Pancaviṃśati-sāhasrikā-prajñāpāramitā-sūtra
	161	18	Avatamsaka-sūtra 34, Gaṇḍavyuha
2	163	14	AN 3-88
	164	11	AN 3-81
	164	17	AN 3-82
	165	9	Parinibbāna-sutta cild 2
	166	10	MN 14-141, Saccavibhanga-sutta

<i>Kısım</i>	<i>Sayfa</i>	<i>Satır</i>	<i>Menba</i>
	167	17	Parinibbāna-sutta cild 2
	168	11	AN 5-16, Bala-sutta
	168	16	Avatamsaka-sūtra 6
	169	13	Mahāparinirvāṇa-sūtra
	170	6	Samyuktaratnapīṭaka-sūtra
	171	1	Suvarṇaprabhāsa-sūtra 26
	171	13	Mahāparinirvāṇa-sūtra
	172	14	Theragāthā Aṭṭhakathā
	173	6	Jātaka 55, Pañcāvudha-Jātaka
	174	9	Itivuttaka 39 & 40
	174	9	Mahāparinirvāṇa-sūtra
	174	22	Mahāparinirvāṇa-sūtra
	175	1	AN 5-12
	175	7	Parinibbāna-sutta
	175	16	Śūraṅgama-sūtra
3	176	19	SN 55-21 & 22, Mahānāma-sutta
	177	13	AN 5-32, Cundī-sutta
	178	1	Vimalakīrti-nirdeśa-sūtra
	178	12	Śūraṅgama-sūtra
	178	17	Sukhāvatīvyūha-sūtra cild 2
	179	7	SN 1-4-6
	179	9	Avatamsaka-sūtra 33
	180	7	Avatamsaka-sūtra 24
	180	18	Suvarṇaprabhāsa-sūtra 4
	181	6	Amitāyur-dhyāna-sūtra
	181	9	Sukhāvatīvyūha-sūtra
	181	14	Mahāparinirvāṇa-sūtra

<i>Kısım</i>	<i>Sayfa</i>	<i>Satır</i>	<i>Menba</i>
	182	9	MN 2-16, Cetokhila-sutta
	183	5	Sukhāvātīvyūha-sūtra cild 2
4	184	1	Dhammapada
	192	1	SN 1-4-6
	192	12	AN
	192	15	Mahāparinirvāṇa-sūtra

RAHİPLİK

Bölüm 1

1	194	1	Itivuttaka 100 & MN 1-3, Dhammadāyāda-sutta
	194	7	Itivuttaka 92
	195	1	Vinaya, Mahāvagga 1-30
	197	17	MN 4-39, Mahā-assapura-sutta
	197	3	MN 4-40, Cūla-assapura-sutta
	198	4	Saddharmapuṇḍarīka-sūtra 19
	198	9	Saddharmapuṇḍarīka-sūtra 19
	199	1	Saddharmapuṇḍarīka-sūtra 14
2	200	12	SN 55-37, Mahānāma-sutta
	201	1	AN 3-75
	201	7	SN 55-37, Mahānāma-sutta
	201	12	SN 55-54, Gilāyanam-sutta
	201	17	Avataṃsaka-sūtra 22
	203	8	Mahāparinirvāṇa-sūtra
	206	5	Avataṃsaka-sūtra 7
	209	3	Mahāmāyā-sūtra
	210	3	Avataṃsaka-sūtra 21

<i>Kısım</i>	<i>Sayfa</i>	<i>Satır</i>	<i>Menba</i>
	211	1	Mahāparinirvāṇa-sūtra
Bölüm 2			
1	212	1	DN 31, Singālovāda-sutta
	217	15	AN 2-4, Samacitta-sutta
	218	9	AN 3-31
	218	16	Jātaka 417, Kaccāni-Jātaka
	220	15	DN 31, Singālovāda-sutta
	221	4	Dhammapada Aṭṭhakathā 1
2	222	14	AN 4-197
	223	7	AN 5-333 Uggaha-sutta
	224	3	(Birmanyalı izahat)
	224	17	AN 7-59, Sujāta-sutta
	226	14	DN 16, Mahāparinibbāna-sutta
	227	20	Srīmālādevīsīmhanāda-sūtra
3	230	1	DN 16, Mahāparinibbāna-sutta
	231	4	Avatamsaka-sūtra 34, Gaṇḍavyūha
	232	8	Suvarṇaprabhāsa-sūtra 12
	233	7	Bodhisattva-gocaropāya-visayavikurvana-nirdeśa-sūtra

Bölüm 3

1	240	1	Mahāparinirvāṇa-sūtra
	241	18	AN 3-118, Soceyyan-sutta
	243	11	SN
	244	4	Vinaya, Mahāvagga 10-1 & 2

<i>Kısım</i>	<i>Sayfa</i>	<i>Satır</i>	<i>Menba</i>
	244	13	DN 16, Mahāparinibbāna-sutta
	245	19	Vinaya, Mahāvagga 10-1 & 2
2	248	13	SN
	249	11	Chūin-kyō-sūtra
	249	15	Vimalakīrti-nirdeśa-sūtra
	251	1	Mahāparinirvāṇa-sūtra
	251	15	Küçük Sukhāvatīvyūha-sūtra
	252	3	Sukhāvatīvyūha-sūtra
	252	13	Vimalakīrti-nirdeśa-sūtra
3	253	4	Dhammapada Aṭṭhakathā 1
	253	12	AN 34-2
	254	11	Dhammapada Aṭṭhakathā 1
	255	5	AN 5-1
	255	9	Sarvāstivāda-sanghavedaka vastu 10
	256	3	MN 9-86, Aṅgulimāla-sutta
	257	4	AN 26

EKLER

BUDİSMİN TARİHÇESİ

1. Hindistan

Hindistanın orta kısmında “Asya Nuru” nun parıltı saçması insanlığın maneviyat tarihinde yeni devir açan büyük hadise idi. Diğer tabirle, şu vakit fişkırان Büyük Marifet ve Merhamet çeşmesi, zamanın geçmesile asırlar boyunca ve bugüne kadar insan kalbini besliyegelmiştir.

Sonradan gelen Budist salikleri tarafından Şakyamuni veya “Şakya kabilesinin Kutsal adamı” diye adlanan Buda Gautama, evini bırakıp, dilenci olarak güneye Magadhaya doğru yönelmiştir. Bir ıhlamur ağacı gölgesinde Aydınlığa ermesi milâddan evvel beşinci asır ortaları olarak tahmin edilmektedir. Bundan sonra Maha-pari-Nirvana’ya giren “Büyük Ölümü” ne kadar olan kırk iki sene boyunca yorulmadan Marifet ve Şefkat talimatını neşretmiştir. Neticede orta Hindistanın türlü krallık ve kabileleri arasında Budism muntazam surette yerleşmiştir.

Manurya Hanedanının üçüncü hükümdarı olan Kral Asoka (saltanat devri: m.ö. 268—232) devrinde Buda Gautamanın talimatı bütün Hindistana intişar etmiş ve aynı zamanda sınır dışı memleketlere de sirayet etmeğe başlamıştır.

Maurya ilk kerre Hindistanı birleştiren hanedan idi. Daha birinci hükümdarı olan Çandragupta (saltanatı m.ö. 316—293 etrafında) devrinde krallığı çok geniş saha: yani kuzeyde Himalaya dağlarından başlayarak, doğuda Bengal Körfezine, batıda Hindu Kuş dağlarına, güneyde Vindhya dağları ötesine kadar uzanan yeri işgal ediyordu. Kral Asoka Kalinga ve başkalarını feth ederek bu malikâneyi Dekkan Yaylasına kadar uzatmıştır.

Bu Kral kızgın tabiatlı olduğundan milleti onu Çandasoka (Kızgın Asoka) diye adlandırmış; fakat Kalingayı feth sırasında feci manzarayı gördükten sonra tabiatını tamam değiştirmiştir. Marifet ve Merhamet talimatınının sadık sâliklerinden biri olmuştur. Bundan sonra Budist mümini olarak yaptığı çok işlerden şu ikisi dikkate değer.

Birincisi: “Asokanın oyulmuş fermanı” yani Budist talimatına uyan idari mefhumleri taş sütun veya cilâlı duvarlara oydurarak memleketinin çeşitli yerlerine koydurmuş ve böylelikle Buda talimatını yaymıştır. İkincisi: memleketi haricindeki illere Marifet ve Merhamet talimatını taşıyan misyonerler göndermiştir. Hususan şayanı dikkat olan hadise misyonerlerin bir kısmının Suriye, Mısır, Kyrene, Makedonya ve Epeiros gibi uzak batı dünyasına gönderilmesidir. Bundan başka, Tamraparni yani Seylâna gönderilmiş misyoner Mahendra (Pâli dilinde Mahinda) “güzel Lankâdvîpa (Pâli dilinde Lankâdîpa) adasında güzel talimatı yerleştirmeye” ve bununla bu adada Budist talimatının sirayetini sağlayacak bir üs kurmağa muvaffak olmuştur.

2. MAHAYANA BUDİSMİN DOĞUŞU

Son zamanki Budistler çok defa “Budismin doğuya sirayeti” tabirini kullanıyorlar. Fakat milâttan önce, Budism yüzü muhakkak batıya çevrilmişti. Yalnız milâdın başlarında Budism yüzü yavaş yavaş doğuya çevrilmeğe başlamıştır. Bu hadiseyi izahtan evvel budismde başlayan büyük değişme üzerinde konuşmak icap eder. Bu değişme, kuvvetli surette kökleşmeye başlayan ve zamanının talimatında göze çarpan eleman olarak meydana çıkan Mahayana Budism veya Büyük Araba Budismi diye adlanan “Yeni Dalga” dır.

Böyle “Yeni Dalga” nın ne zaman, nasıl ve kim tarafından başlandığı sualine kimse kesin bir cevap verememiştir. Yalnız şunu diyebiliriz ki: birinciden, bu meyil zamanının terakkiperver rahipleri tarafından Mahasamghika mezhebinin fikir silsilesi teşkilâtı içinde yaratılmış olması; ikinciden, milâddan önce birinci veya ikinci asır ile milâddan sonra birinci asır arasındaki müddet içinde Mahayana kutsal kitabının mühim bir parçası mevcut olduğu hakikattir. Mahayana kutsal kitapları tarafından desteklenen yüksek Nagarjuna fikri inkişaf edince, Mahayana Budizm din tarihi sahnesinin en önünde canlı surette kendisini tecelli ettirmiştir.

Budismin uzun tarihi içinde Mahayana Budisminin oynadığı rolü çok büyük olmuştur. Mesela, Çin ve Japonyada hemen bütün tarihleri boyunca Mahayana talimatının tesiri altında inkişaf etmiştir. Bu ülküyü amele koymak için hayatta olan evliyalari bodhisatvalar suretinde tasavvur ederek avam takımını kurtarmak için yeni mefkûre tamamlanmış bulunduğundan bu garip bir hal olmasa gerekir; bundan başka, bunları desteklemek için, Mahayana mütefekkirleri tarafından vücade getirilen metafizik veya psikolojik sahadaki münevver neticeler hakikaten şaheserdir. Böylece, bir taraftan Buda Gautamanın talimatı ile bağlanmış olmasına rağmen Marifet ve Merhametin yeni safhası ilave edilmiştir. Bu yeni ilâvelerle Budizm heyecan ve kuvvetle dolu Doğu memleketlerini büyük ırmakların zengin akıntıları gibi sulamağa başlamıştır.

3. ORTA ASYA

Çinlilerin ilk defa Budismi öğrenmeleri Orta Asya devletleri vasıtasile olmuştur. Hindistandan Çine talimatın sirayetini anlatmak için sözü İpek Yolundan başlamağa mecburuz. Bu yol Batı ile doğuyu bağlamak için sonsuz uzun kuru mıntakayı geçiyordu. Bu ticaret yolu Çinde Han hanedanından Kral Wu (Saltanatı: 140—87 m.ö.) zamanında açılmıştır. Bu vakitlerde Han müstemlekesi batıya doğru çok uzanmış bulunuyordu ve komşu memleketler yani Fergane, Sagdiana, Tuhara ve hatta Partiada Büyük İskender tarafından teşvik edilmiş olan ticaretçilik ruhu hele çok canlı surette yaşıyordu. Bu iller arasından geçen yolda ipek çok mühim rol oynadığından İpek Yolu ismi verilmiştir. Milâddan biraz önce veya biraz sonra başlayarak Hindistan ile Çin, temaslarını ilk defa ticaret yolile yapmışlardır. Böyle, bu yol Budism yolu diye de adlanabilir.

4. ÇİN

Çin Budisminin tarihi Budist kutsal kitapları ele geçirip onları tercüme etmekle başlar. En eski eser Son Doğu Han hanedanından Kral Ming'in Ying-p'ing çağında (58—76 milâdî) Kāşiyapamātaṅga ve başkaları tarafından tercüme edilen "Ssu-şih-êr-çang-çing (Budanın sözlerini toplıyan kırk iki parçalık sutra) olarak söylenirse de bugün şübheli efsanevî rivayet olarak kabul edilmektedir. İtimad edilen rivayet ise milâdi 148 ile 171 seneleri arasında An-şih-kaonun Lo-Yang'da oturup tercüme ile uğraşmasıdır. Bu vakitten itibaren Kuzey Sung Hanedanı (milâdî 960—1129) devrine kadar takriben bin sene boyunca tercüme işi devam etmiştir.

Başta kutsal kitapları götürüp tercüme edenler ekseriyetle Orta Asya illerinden gelen rahipler olmuştur. Mesela, yukarıda ismi geçen An-Şik-ka'o İrandan gelmiştir; Samarkand cehtinden K'ang-sêng-k'ai Lo-yang'a üçüncü asırda gelip "Sukhāvātīvyūha'yı (Sınırsız Hayat Kitabı) tercüme etmiştir. Bundan başka, "Saddharmapundarīka"nın tercümanı olarak tanınan Çu-fa-hu veya Dharmarakşa Tuharadan gelip üçüncü asrın sonu ile dördüncü asrın başları arasında Lo-Yang'da yerleşmiştir. Beşinci asrın başlarında Kuçadan Kumārajīvanın geldiği zaman Çindeki tercüme işi zirvesine erişmiş bulunuyordu.

Takriben bu zamandan çin rahiplerinin Hindistana Sanskrit dilini öğrenmeğe gitmeleri başlıyor. Fa-hsien (milâdî 339—420?) bunların önyak olanıdır. 399 da Ç'ang-an şehrinden kalkıp Hindistana gitmiş ve on beş sene sonra dönmüştür. Hindistanı ziyaret eden rahiplerin en meşhuru 627 de kalkıp ondokuz sene sonra yani 645 te dönen Hsuan-çuang (milâdî 600—664) dır. Daha da, İ-çing (milâdî 635—713) 671 de deniz yolu ile Hindistana gidip yirmi beş sene sonra aynı yoldan dönmüştür..

Bu rahipler kendiliklerinden Sanskrit'i öğrenmek için Hindistanı ziyaret edip seçtikleri kutsal kitapları götürmüş ve tercüme işinde rehberlik rolünü oynamışlardır. Hsuan-çuang'ın dil bilgisine aid kabiliyeti çok yüksek olmuş ve onun çok faal çalışması ile, kutsal kitap tercümesi de bir zirveye erişmiştir. Kumārajīvanın temsil ettiği rahipler tarafından daha eski zamanlarda yapılan eserler "Eski Tercüme", Hsuan-çuang ve daha sonraki tercümanlar tarafından yapılan eserlere "Yeni tercüme" diye sonraki Budist âlimleri isim vermişlerdir.

Sanskrit dilinden tercüme edilen muazzam sayılı kutsal kitaplara istinad ederek bu âlimlerin fikir ve dinî hareketleri yavaş fakat müsbet surette Çinlileşmeğe temayül etmiştir. Cinsî tabiat, ihtiyac ve itimad açıkça gözükmeye başlamıştır. İlk günlerde rahiplerin Sutraların Prajñāsında beyan edilmiş “Nâ-mevcudiyet”e doğru fikirlerini metafizikçe çevirmeleri bu temayülâtın tecellisidir. Sonradan onlar “Hinayana” veya Küçük Araba’yı terkederek dikkatlerini pek hususi olarak “Mahayana” yani Büyük Arabaya çevirmişlerdir. Bundan başka, bu temayülât yavaş yavaş Tendai Tarikatinde daha vazih olmuş ve hususan Zen tarikatı meydana çıkınca en yüksek zirvesine çıktı denilebilir.

Çinde Tendai Tarikatı altıncı asrın son yarısında üçüncü patriği olan Tendai Daişi veya Çih-i (milâdî 538–597) tarafından tamamlanmıştır. O Budist mefkuresinin mümtaz bir zatı olup, bu evliyanın elile yapılmış Budanın talimatını Beş Devre ve Sekiz Nazariye’ye tasnif hem Çin hem de Japonya Budismini çok geniş nüfuz altında tutmuştur.

Çine türlü kutsal kitaplar, hazırlandıkları zaman ve sırasına itibar edilmeden alınmış ve tercüme edilegelmiştir. Bu kadar çok sayıdaki kutsal kitapları görünce onların asıl ve kıymetlerini anlamak meselesi meydana çıkmıştır. Budismi bir bütün olarak anlamak ve kendi anlayışına göre nasılsa bir duruş göstermek lazım olmuştur. Kutsal kitapları takdir etmede Çin mefkûresinin temayülü herşeyden evvel başa gelir. Bilhassa, Çih-i’nin mefkûresi çok sistemli olduğundan fevkalâde kandırıcı olmuştur. Fakat, son zamandaki Budist araştırma işinin başlaması ile onun üstün nüfuzu bile sona ermiştir.

Çindeki Budizm tarihinde “En son gelen” Zen Tarikatı olmuştur. Onun kurucusu yabancı Sramana veya Bodhidharma (milâdî -528) dır; fakat onun ektiği tohum ancak altıncı patrik Hui-nêng (milâdî 638-713) dan sonra çiçeğini açmıştır. Sekizinci asırdan sonra Çinde çok kabiliyetli rahipler arka arkaya yetişerek birkaç asır boyunca Zen mamurluğunu hazırlamıştır.

Çinlilerin tabiatlarına derin surette kökleşen yeni Budizm mefkûresinin mevcut olduğu görülür. Bu Çin mefkûresi ile süslenmiş Budismden başka birşey değildir. Hele Buda Gautama talimatının nehri, bu yeni akıntının katılmasıyla daha büyük ırmak olarak doğu illerini sulamaktadır.

5. JAPONYA

Japonyada Budizm tarihi altıncı asırda başlar. Milâdî 538 senesinde Kral Poçi (Korede Kudara Krallığı) İmparator Kinmei'in sarayına elçiler gönderip bir Buda putu ve sutralar tomarını takdim etmiştir. Bu hadise Japonyaya Budismin tanıtılmasının birinci kademesi olmuştur. Demek ki Japonyada bu dinin tarihi 1,400 yıldan fazla oluyor.

Bu uzun tarih içerisinde Japon Budisini üç mihrak etrafında temerküz edebiliriz. Birincisi: yedi ve sekizinci asırlardaki Budismdir. Maddi cehetten, bu asırlarda bina edilmiş Horyuji Mabedi (milâdî 607) ile Todaiji Mabedi (milâdî 752) ni gösterebiliriz. Şu devirde bütün Asyada kültür cereyanının çok yüksek olduğunu ve buna karşı Batı medeniyeti karanlık içinde uyumakta olduğu hakikatini unutmamalıyız. Doğu hayret verici canlı ve muazzam hareket içinde olmuştur. Çin, Orta Asya, Hindistan ve güney denizi illerinde yüksek zekâ, din ve san'at sahasında kuvvetli hareket

sürüyordu. Bu harekete katılarak Budizm Doğu dünyasını insanlık dalgası ile yıkıyordu. Parlak Horyuji ve muazzam Todaiji Mabedlerini inşa ve bunlarla alâkalı parlak dini ve san'at eserlerinde görülen Japon kültürünün yeni hareketi Asyanın geniş sahasını örten umumi kültür akıntısının uzak doğu ucunda yayıldığıının şahadetidir.

Uzun zaman medeniyetsiz halde bulunan Japon milleti büyük kültür nehrinde ıslanıp birdenbire medeniyet çiçeği açmıştır. Bu asırlarda talih böyle Japonya lütufkâr olmuştur. Bu kültür yükselmesinde en çok rol oynayan da Budismdir. Budist mabedleri çok mühim ictimai merkez ve rahipleri de yeni ilim müşidleri olmuşlardır. Tek bir din olmaktan fazla geniş ve büyük kültür idi. İşte bu, Japonya ilk defa giren Budismin hakiki vaziyeti idi.

Dokuzuncu asırda iki büyük rahip Saiço (Dengyo Daişi, 767–822) ile Kukai (Kobo Daişi, 774–835) meydana çıkarak umumen beraber Heian-Budism diye anılan iki mezhebi kurmuşlardır. Bu saf Japon Budisminin kuruluşu idi. Bunlar Budismi en asıl noktai nazar ve amelinde kavriyerek Hiei ve Koya dağlarında ayrı ayrı merkez manastırını kurmuşlardır. Kuruluşundan üç-yüz sene kadar süren müddet içinde Tendai ve Şingon ismindeki bu iki bâtinî mezhep başlıca asilzadeler ve sarayda mamur olmuştur.

İkinci mihrak on iki ve on üçüncü asır Budismi üzerine koyulabilir. Bu devirde Honen (milâdî 1133–1212), Şinran (1173–1262), Dogen (1200–1253) ve Niçiren (1222–1282) gibi büyük rahipler çıkmıştır. Bu büyük rahipleri yad etmeden Japon Budismi hakkında söz söylenemez. Yalnız bu asırlarda bu gibi mümtaz adamların meydana çıkmalarının sebebi hep şu zamanda umumî meselelerin tebarüz etmesidir. Bu umumî mesele dediğimiz Budismin Japonlaşmış şekilde kabul edilmesi olabilir.

Şimdi: “niçin böyle? Budism o devirden çok uzun zaman mukaddem bu memlekete girmiş değilmi idi?” diyen sül sorulabilir. Tarih bakımından öyledir. Fakat aynı zamanda, halkın bu idhal edilen dini hazmedip tamam kendilerinki yapmak için birkaç yüz seneye ihtiyacı olduğu da doğrudur. Kısası, Budismi kabul etme gayreti yedinci ve sekizinci asırlarda başlamış, ve bunun neticesinde bu on iki ve on üçüncü asır Budistleri sayesinde din çiçeği açılmıştır.

Japonyada Budism bundan sonra, bu mümtaz rahiplerin kurduğu temeli esas ederek bugüne kadar yaşıyagelmiştir. Bu mümtaz adamlardan sonra Japon Budismi tarihinde o devrin parlaklığı yeniden görülmemiştir. Fakat, öte tarafta, son günlerde asıl Budism üzerinde yapılan tedbikat semeresi dikkatimizi celbetmektedir.

İlk defa Budism kabul edileli hemen bütün Japonyadaki Budism Çin Budismi baskısı altında Mahayana olmuştur. Hususan on ikinci ve on üçüncü asırlarda büyük rehberlerin çıkmalarından beri Mahayana talimatı mezhep kurucuların etrafında başlıca akıntı olarak bugüne kadar devam edegelmiştir. Japonyadaki Budism tarihi bu halde iken asıl Budism tedkikatı Meiji devrinin ortaların-

dan sonra başlarmıştır. Mezhep kurucuların yanında Budismi kuran adamın da bulunduğunu unutmağa meyyal insanlar önüne Buda Gautamanın sureti açıkça çıkavermiş, Mahayana talimatından başkasına hiç kulak vermiyenlere sistemli Budizm kaidelerinin bulunduğu açıkça gösterilmiştir. Bu yeni safaha hele ukalâ çevresinde kalıyor ve avam arasında dini heyecan uyatır kadar kuvvetli değildir ama, Budizm üzerindeki milletin malumatı değişmektedir. İşte bu safahayı üçüncü ve en son mihrak saymak istiyoruz.

BUDA TALİMATININ SİRAYETİ

Budizm Şakyamuni'nin kırk beş senelik hayatı boyunca veren talimatı üzerine kurulan bir dindir. Bundan dolayı, talimatında kullanan sözler bu dinde mutlak hükmü haizdir, 84,000 dharma kapıları ve çok çok mezheplerin var olmasına rağmen hepsi de Şakyamuni'nin kutsal kitaplarına bağlıdırlar. Buda talimatının kayd edildiği kitaplar İssaikyo veya Daizokyo diye adlanıyor ve kutsal kitapların topyekûnudurlar.

Şakyamuni insanların müsavi olduklarını teyid etmiş ve talimatını herkesin anlayabildiği açık ve basit avam dilinde vermiştir. Talimatını seksen yaşında vefat edinceye kadar sayısız insanlara bıkmadan vermiştir.

Şakyamuni'nin vefatından sonra talebeli işittikleri gibi onun talimatını neşretmişlerdir. Fakat talimatı neşredildiği sırada, işitip anladıkları kanaatinde bulunan talebelerin bihaber hataları yüzünden türlü türlü değişmeler vakı olabilir. Hele, Şakyamuni'nin sözleri açık ve doğru tebliğ edilmeli ve talimatını dinleme fırsatı herbir ve bütün insanlara ayırd etmeden verilmelidir. Bundan dolayı kıdemli rahiplerin çoğu bir araya gelmiş, her biri işitmiş olduğu sözleri ezber okuyarak ve aylarca münakaşa ederek söz ve talimatını düzeltip biriktirmişlerdir. Böyle yapılan işe Ketsuju yani biriktirilmiş kitap diye anılmaktadır. Bu iş büyük öğretmenin söylediği sözleri tebliğ etmek için nasıl dindar ve itinalı çalışıldığını gösterir.

Böyle biriktirilmiş talimatın yazılması icab ediyordu. Yazılmış talimata sonraki zaman âlim rahipleri tarafından tefsir ilâve edilerek Ron yani izahat denilmiştir. Buda talimatının özü, sonra katılan izahat ve Budist kaideleri birlikte Sanskrit dilinde Tripitaka yani Sanzokyo (üç Budist kutsal kitap parçası) diye adlanır.

Sanzokyo veya Tripitaka üç kitap yani Kyozo, Ritsuzo ve Ronzo'yu ihtiva eder; Zo kab manasını taşır. Kyo Budist kitaplarını, Ritsu Budist örgütü için gereken kaideleri, Ron ise kıdemli rahiplerin yazdıkları tefsiri anlatır.

Rivayete göre, Çine Budizm milâdî 67 senesinde Son Doğu Han hanedanı zamanında (milâdî 25—220) Kral Ming saltanatı devrinde girmiştir. Fakat hakikatte Budist kitapları Çinceye (milâdî 151 de) aynı hanedandan Kral Huan zamanında tanıtılmış ve tercüme edilmiştir. Bu andan 1,700 sene boyunca kutsal kitapların Çinceye tercüme işi devam edegelmiştir. Tercüme edilen kutsal kitapların sayısı 1,440 tane ve 5,586 cilde çıkmıştır. Bu tercüme edilmiş kitapları muhafaza gayreti ilk defa Wei Hanedanı zamanında başlamış, Kuzey Sung Hanedanı zamanında basılması başlanmıştır. Bu vakitten itibaren kıdemli çin rahiplerinin yazdıkları kitaplar da araya katılmağa başlamış ve artık bu kitaplara Tripitaka ismi yakışmaz oldu. Suei Hanedanı zamanında kitaplara issaikyo yani bütün kutsal yazıların topyekûnu ismi, Tang Hanedanı zamanında da yeni isim Daizokyo yani bütün Budist kutsal kitapları, kaide ve mukavelenin topyekûnu ismi verilmiştir.

Tibete Budizm milâdi yedinci asırlarda girmiş, dokuzuncu ile on birinci asır aralarında Budist kutsal kitaplarının tercümesi tamamlanmıştır.

Kutsal kitapların yalnız Korece, Japonca, Seylanca, Kam-bodiaca, Türkçe ve hemen bütün Doğu dillerine değil Lâtince, Fransızca, İngilizce, Almanca ve İtalyancaya tercüme edildiğini görünce, Buda talimatının rahmeti dünyanın dört köşesine kadar yayıldı denebilir.

Fakat, tercüme edilen kitapların kalitesi, iki bin sene içindeki dinin sirayet tarihi, yazılmış on binden fazla kitaplar nazarı dikkate alınırca, Şakyamuni'nin söylediklerini doğruca anlamak "Daizokyo"nun yardımını ile bile müşkül gibi görünüyor. Bundan dolayı "Daizokyo" dan mühim yerleri seçerek, imanının istinadgâhı edebilecek temel yapması icab ediyor.

Budismde Şakyamuni'nin sözleri en yüksek otoriteyi taşıyor. Bundan dolayı, Budism talimatı gündelik hayat içindeki gerçeklikle yakından alâkadar olmalıdır; yoksa, insan kalbine derin iman heyecanını veremez. Bu mânada talimatı kendi malı gibi yapabilmek için açık ve sade, tarafsız mahiyetli, tüm anlamı verebilir, sahih, gündelik hayatta kullanılan ve anlaşılır olmalıdır.

İşbu kitap iki bin kaç yüz senelik tarihi haiz bulunan "Daizokyo"nun akıntısını miras olarak yukarıda yazılanları mütalâa ederek hazırlanmıştır. Elbette bu kitap muhteviyatı cehetinden mükemmel denilemez. Budanın sözleri son derecede mânalı ve Meziyeti de kıymetini kolay anlıyamaz derecede sınırsızdır.

Bundan dolayı ileride kastedilen tashihler yapılan basımların daha ıslah edilmiş ve daha sadık ve faydalı olmasını candan dileriz.

BU KİTABIN TARİHİ

Bu Budist metni kitabı muhterem Muan Kizu'nun riyaseti altında "Budist Metninin Yeni Tercümesi" ni İntişar Cemiyeti tarafından 1925 temmuzunda basılmış "Budist Metninin Yeni Tercümesi"nin asıl Japonca basımının tashih ve seçilerek toplanmış nüshasına dayanmaktadır. Bu kitabın birinci basımı Prof. Şūgaku Yamabe ve Prof. Çizen Akanuma'nın Budist âlimlerin iştirakile hemen beş sene süren çalışmaları sonunda seçilip toplanmış ve basılmıştır.

Sowa devrinde (1926—) "Herkesin anlayabileceği Budist Metni" kitabı da aynı Cemiyet tarafından neşredilip Japonyanın her tarafına dağıtılmıştır.

1934 temmuzunda Japonyada Pan-Pasifik Budist Gençleri Toplantısı yapıldığı zaman, yukarıda ismi geçen "Herkesin anlayabileceği Budist Metni"nin İngilizce tercümesi olan "Buda Talimatı" kitabı Bay D. Goddard'ın yardımı ile Bütün Japonya Budist Gençleri Birliği tarafından neşredilmiştir. 1962 de Budizmin Amerikaya tanıtılmasının 70 inci yıldönümü münasebeti ile Mitutoyo Kumpanyasının kurucusu olan Bay Yehan Numata "Buda Talimatı"nın İngilizcesini neşrettirmiştir.

1965te, Bay Numata Tokyoda Budist İntişar Cemiyetini kurduğu zaman bu İngilizce metnini bütün dünyaya dağıtma Cemiyetinin bir faaliyeti olarak planlanmıştır.

Bu planı vücade getirmek için bu "Buda Talimatı" kitabını yeniden gözden geçirmek maksadile bir heyet 1966 da kurulmuştur. Azaları: Profesör Kazuyoşi Kino, Şüyū Kanaoka, Zennō İşigami, Şinkō Sayeki, Kōdō Matsunami, Sōjun Bando ve Takemi Takase idi. Bundan başka Profesör Fumio Masutani, Bay N.A. Waddell ve Bay Toşisuke Şimizu da yardımda bulundular. Böylece "Buda Talimatı"nın İngilizce — Japonca basımı yeni stilde neşredilmiştir.

1972de Profesör Şüyū Kanaoka, Zennō Işigami, Şöyū Hanayama, Kwansei Tamura ve Takemi Takase bir tipografik hataları tashih edip kitabı yeniden topladılar.

Tekrar, 1974de, İngilizce tercümesindeki münasib olmıyan ve yanlış tarifler Bay Richard K. Steiner tarafından gösterildiğinden onun irşadı ile Profesör Şōjun Bando, Kōdō Matsunami, Şinkō Sayeki, Kwansei Tamura, Dōyū Tokunaga ve Şöyū Hanayama (baş müdür) kitabı yeniden gözden geçirdiler. 1978 ile 1980de, Bay Şinroku Inouyenin teklif ettiği mevzu üzerine toplantı yapmak için mezkûr azalar yanına Profesör Şigeo Kamata ve Yasuaki Naranın katılmasile hazır olup kitabı tekrar gözden geçirdiler. Bunların çalışmaları sonucu olarak “Buda Talimatı” bugünkü stilde neşredilmiştir.

1980de bu kitabı dört yabancı lisan (İngilizce, Fransızca, Portekizce ve İspanyolca) dan başka dillere de tercüme zamanı geldiği kanaatine varılmış. Bunun üzerine Birlik tarafından Bay Steiner’e İngilizce tercümesini tashih işi yüklenmiş ve bu metinden İtalyanca, Yunanca, Çince, Felemenkçe ve Nepalce basımları yapılmıştır.

Yine de 1981de, kitabın daha kolay okunması için birkaç Japon ve Amerikalı lise öğrencilerine kitabı okutup anlanması müşkül yerlerini tashih ederek bu yeni basım meydana gelmiştir.

İşbu Türkçe “Buda Talimatı” Japon Türk Dostluk Derneği üyesi Ravile Altınbay tarafından tercüme edilmiş, sonra Tokyo Yabancı Diller Üniversitesi doçenti Bay Yuzo Nagata tarafından gözden geçirilerek meydana gelmiştir.

Ağustos, 1984

“BUDA TALİMATTI” FİHRİSTİ

	Sayfa	Satı
<i>İnsan Hayatı</i>		
Hayatın mânası	5	9
Dünyanın hakiki sureti	96	18
İdeal hayat	249	15
Hayatta hata noktai nazar	44	18
Doğru hayat mefhumu	41	7
Tarafgirli hayat	57	7
Aldananlara (Masal)	127	1
İnsan hayatı (Masal)	90	18
Şehvet ve ihtiras hayatı sürülürse (Masal) ...	90	7
İhtiyar, hasta ve ölünün öğrettikleri (Hikâye)	93	13
Ölüm kaçınılmaz (Hikâye).....	94	18
Bu dünyada kimsenin elinden gelmiyen beş şey	48	7
Bu dünyadaki dört hakikat	48	16
Aldanma da Aydınlik ta kalpten başlar	49	8
Âdi adam için yapılması müşkül fakat kıymetli yirmi şey	133	5
<i>İnanç</i>		
İnanç ateştir	179	7
İnancın üç mühim cebhesi	180	18
İnanç tezahürattır	182	1
İnanç samimî kalpte tecelli eder	181	6

Kör adamın dokunmakla fili tarif etmesi gibi hakikati aramak ta müşküldür (Masal)..	75	1
Buda tabiatının bulunduğu yer doğru		
Budizm talimatı ile gösterilir (Masal).....	77	15
Buda tabiatı ihtirasla örtülmüş (Masal)	73	10
İnanca mâni olan şübhe	182	9
Buda bütün insanlığın babası, insanlar da Onun çocuklarıdır	35	18
Budanın Marifeti okyanus kadar geniş ve derindir	34	9
Budanın ruhu Büyük Merhamettir	15	1
Budanın Merhameti ebedidir	16	5
Badanın maddi bedeni yoktur	13	17
Buda ömrü boyunca talimatta bulundu	23	12
Buda insanları kurtarmak için hayat ve ölüm hikayesini anlattı	23	12
Buda münasib çare ile insanları ıztırap- larından kurtardı	19	5
”	20	1
Aydınlık dünyası	251	9
Buda, Dharma ve Samgha salikleri olmak ...	178	1
Kaideye riayet, kalbi temerküz terbiyesi ve âkilâne hareket	163	14
Sekiz asıl yol	166	14
Aydınlık sahasına eriştiren altı yol	168	16
Dört doğru muamele	168	5
Riayet edilecek dört nokta	167	17

Aydınlığa erdirecek beş kudret	168	11
Kalbin dört haleti	171	13
Dört Ulvî Hakikati anlıyanlar	39	12
Ölüm ile geçici hayat	13	1
Amida Budanın ismini zikredenler Onun		
Pâk İlinde yeniden doğarlar	113	1
Kendini nur yap ve kendine dayan.....	10	18

Zihin Terbiyesi

İnsana en mühim şeyin ne olduğu farkına varmak (Masal)	150	8
İlk adımını ihtiyatlı at	133	1
Ne aradığını unutma (Masal)	152	9
Muvaffak olmak için, çok müşkülâta dayanmalıdır (Hikâye)	158	17
Muvaffakıyetsiz olsan bile tekrar yılmadan çalış(Hikâye)	173	6
Vaziyet tatminkâr olmasa bile sarsıntıya uğrama (Hikâye)	124	1
Ulvî yolu anlayarak takibedenler karanlıkta aydınlıkla yürüyenler gibidir	40	9
Her nereye gitsen de insan hayatına lâzım talimatı bulursun	161	18
İnsan, kalbinin yöneldiği tarafa hareket etmeğe meyyaldır	121	18
Talimatta mühim nokta kalp kontrolüdür...	11	14
Herşeyden evvel kalbi kontrol et	212	1

Kalbini kontrol edersen	122	1
Kalbin türlü haleti (Masal)	118	13
Kalb “bencil” değildir	46	12
Kalbin sana hâkim olması	10	20
Kalbine galip ol	154	12
Kalbinin sahibi olun	55	19
Bütün fenalık beden, ağız ve kalpten gelir...	87	5
Kalple sözün alâkası	125	9
Bu beden ödünç alınan bir şeydir (Hikâye)..	143	5
Bu beden her türlü kir ile doludur	130	21
Hiç bir şeyi şiddetle arzu etme	10	20
Beden, ağız ve kalbi saf tut	123	11
Tarafgir olmadan iyi çalış(Hikâye)	172	14

İnsan ıztırapları

İnsan ıztırapları kalbin bağlılığından doğar .	42	17
Iztırap nasıl önlenir	13	8
Aldanma ve cehalet Aydınlığın methalidir..	59	12
Iztıraptan kurtulma yolu	116	1
İhtiras ateşi söndürülürse serin Aydınlık elde edilebilir	141	19
Şehvet aldanmanın başıdır.....	85	14
Şehveti çiçekler arasında gizlenen zehirli yılan diye düşünün	85	18
Yanan eve bağlanma (Masal)	19	15
İhtiras fenalıkların menbaıdır	118	6
Bu dünya ateş içindedir	83	1

Nam ve şöhreti kovalamak kendini yakmak gibidir	119	11
Servet ve şehveti kovalayan kendini mahveder	119	17
Âkil ile aptal esasî tabiatlerinde bambaşkadırlar	134	1
Aptallar hatalarını hissetmezler (Masal)	141	1
Aptallar yalnız neticesine bakarak başkalarının iyi talihlerini kıskanırlar (Masal)	141	5
Aptalların meyyal hareketleri (Masal)	147	1

Gündelik Hayat

Sadaka ver de unut	169	18
Yedi türlü servetsiz sadaka usulü	170	6
Servet kazanma yolu (Hikâye)	145	14
Saadete erme yolu	132	14
Gösterilen iltifatı hiç unutma (Hikâye)	139	1
Çeşitli insan tabiatı	89	8
İntikam isteğini takib edenlere talihsizlik gelir	132	4
Küskünlüğü bastırma usulü (Hikâye)	246	6
Başkalarının tenkidlerine rahatsız olma (Hikâye)	122	12
Hayat giyim, yemek ve sığınak için değildir	205	8
Yemek ve giyim rahatlık veya neşe için değildir	117	1

Yemek yerken ne düşünmeli	208	6
Giyinirken ne düşünmeli	207	7
Yatarken ne düşünmeli.....	208	17
Sıcak ve soğukta ne düşünmeli	208	8
Gündelik hayatta ne düşünmeli	206	13

İdare

Milleti mamurluğa götürme yolu	230	1
Hükümdarın vazifesi	233	16
Hükümdar başta kendisini idare etmeli	231	7
İdare ülküsü milletin kalbini terbiyededir ...	232	8
Bakan ve memurların davranışları	236	12
Hâkimin mücrime karşı davranışı	235	13
Talimatın millet hayatına olan tesiri	232	1
İctimai kavgalara karşı tedbir	238	18

İktisad

Eşyayı uygun suratta kullanmalı (Hikâye) ..	221	9
Hiçbir mal ebediyen bir kimseye aid değildir	220	19
Yalnız kendin için mal toplama	228	11
Zengin olma yolu (Hikâye)	145	14

Aile Hayatı

Aile kalplerin birbirleriyle temasa gelen yeridir	218	9
Aileyi mahveden şeyler	213	7

Ana babaya olan minnettarlığı ödeme yolu	218	3
Oğlun ana babasına karşı tutacak yol	214	1
Koca karı arasındaki doğru yol	214	20
Koca karı aynı inançta bulunmalıdır (Hikâye)	224	8

Kadın Hayatı

Dört tip kadın	222	14
Türlü karı tipleri	225	4
Genç karılara öğretmek (Hikâye)	224	17
Evlenecek kadınlar için	223	7
Genç ve güzel kadınlar için	227	1
Erkeklerin kadınlara karşı tutması icap eden tavır	130	10
Koca ve karının takip edecek yolları	224	3
İdeal kadının yemini ve isteği	228	6
Fena kadın kimdir?	225	4

Evsiz Rahiplerin Yolu

Yalnız rahipçe giyinip zikretmekle evsiz rahip denilemez	197	7
Evsiz rahipler mabed ve mülkünün varisleri değildir	194	1
Haris adam hakiki rahip olamaz	194	7
Evsiz rahibin takib edeceği hakiki hayat	196	5

İctimai Hayat

İctimai hayatın mânası	241	13
Dünyadaki ictimaiyatın hakiki hali	96	18
Üç türlü teşkilât	241	18
Hakiki cemiyet hayatı	242	6
Karanlığı aydınlatan büyük ışık	240	6
İnsanlar arasında ahenk	242	17
İctimai teşkilâtı ahenge götüren şeyler	244	4
Rahip örgütünün ideali.....	243	5
Budist sâliklerinin ictimai ülküleri	251	1
İntizam kanununu bozanlar mahvolurlar (Masal).....	140	4
Başkalarını kışkanıp kavga edenler mahvolurlar (Masal)	140	4
İhtiyarları tazim et (Hikâye)	134	15
Talebenin öğretmene, öğretmenin talebesine karşı vazifesi	214	11
Dostluk kaideleri	215	7
İyi dost arama yolu	216	19
Ev sahibi ile hizmetçilerin birbirlerine karşı vazifeleri	215	16
Mücrimlere karşı tedbir	228	17
Dharmayı öğretmek isteyenlerin alâkadar olması icap eden şeyler	199	1

SANSKRIT SÖZLÜĞÜ

ANĀTMAN (Hodbinsizlik):

Bu Budismin en esasî noktalarının biridir. Bu dünyadaki bütün varlık ve hadise nihayette cismanî bir gerçeklik değildir. Bundan dolayı böyle devamsız varlığın devamlı cismi haiz olmadığını teyid etmek için bütün varlığın daimi olmadığını tavsiye eden Budismde çok tabii bir şeydir. Anātman “Gayrı-Ruh” mânasına da gelir.

ANITYA (Geçici veya devamsızlık)

Bu da Budismde başka bir esasî noktadır. Bu dünyadaki bütün varlık ve hadise daima değişmekte ve bir dakika bile farksız kalmaz. Herşey ölmeli veya ilerde bir gün bitecek, ve böyle manzara bütün ıztırabın sebebidir. İlerleme ve yeniden yaratılma ikisi de bu daimi değişmenin tecellisi olduğundan bu mefhum bedbin veya nihilistik noktai nazardan izah edilmemelidir.

BODHISATTVA (Aydınlığa doğru uğraşan)

Asılda bu isim Aydınlığa erişmesinden önceki Gautama Siddhārthaya verilen isim olmuştur. Mahāyāna Budismin yaratılışından sonra, Budalığa uğraşanlar hepsi bu isimle çağrılmağa başlamıştır. Nihayet kendileri Budalığa uğraşırken merhametleri yüzünden başkaları da Budalığa irşad etmeğe çalışanlar da Boddhisatva olarak temsil edilmeğe başlamıştır. Avalokiteśvara (Kwannon), Kṣitigarbha (Jizo), Mañjuśrī (Mon-ju) lar bunlar arasındaki meşhur olanlarıdır.

BUDA (Aydınlanan)

Asılda Budismin kurucusu olan Gautama Siddhārtha (Śākya-muni) bundan 2,500 sene evvel 35 yaşlarında Hindistanda Aydınlığa erdiğinden bu isimle anılmıştır. Mezhep ve tarikatleri ne olursa olsun bütün Budistlerin en son hedefi Buddha olmaktır. Bu halete

erişme yolunun başka başka olmasından dolayı Budizm çeşidli mezhep ve tarikatlara ayrılmıştır. Mahāyāna Budisminde, tarihi Buddha Śākyamuniden başka Amitābha (Amida), Mahāvairocana (Dainiçi), Vaişajyaguru (Yakuşi) ve başka çok Budalar Budist talimatının sembolü olarak kabul edilmiştir. Japonyadaki Budismın Pāk İl tipindeki mefhum (yani Pāk İlde yeniden doğduğu zaman Buddha olacak mefhumu) tesirile, bütün ölenler alelâde “Buddha” lar veya Japoncada HOTOKE diye adlanır.

DHARMA (Hakiki Talimat)

Bu, Aydınlanmış adam yani Buddhanın öğrettiği talimattır. Bu talimatta üç türlü dinî kanun vardır: Sūtralar Buddha tarafından verilen talimat), Vinayalar (Buddha tarafından kurulan inzibat) ve Abhidarmalar (sonraki âlimler tarafından Sūtralar ve Vinayalar üzerinde yayılan izah ve müzakereler). Bunlar Tripitaka diye adlanırlar. Dharma Budismın Üç Hazinelerinden Biridir.

KARMAN (Fiil)

Asılda bu söz “Fiiller” manasında idi. Sebep nazariyesine mutaallik olarak, insanın geçende yapmış oldukları iş neticesinde elde edilen bir türlü bilkuvve mevcut kuvvet olarak sayılmağa başlamıştır. Her bir amel şu amele göre iyi veya fena, ıstırap veya neş’e olarak tamamlanıyor, ve insanın istikbaline nüfuz edebilir kuvveti haizdir. İşte bu insanın Karması sayılır. İyi işler tekrarlanırsa iyilik toplanır, ve onun bilkuvve mevcut kuvveti istikbalde faydalı tesir olarak iş görür. Cismî, şifahî ve zihnî olarak üç türlü fiil mevcuttur.

MAHĀYĀNA (Büyük Araba)

Budizm tarihi içinde iki türlü fikir cereyanı yani Mahāyāna ile Theravāda (veya Hīnayāna) meydana çıkmıştır. Mahāyāna tipi Budizm Tibet, Çin, Kore, Japonya ve başka yerlere, Theravāda ise Birmanya, Sri Lanka (Seylān), Tayland ve başka yerlere sirayet etmiştir. Bu tabii “Büyük Araba” mânasındadır ve işbu doğum ve ölüm dünyasında ıztırap çeken bütün mahlûkatı içerisine alır ve hiç fark etmeden Aydınlık mertebesine irşad edebilir.

NIRVĀNA (Tam Âsudelik)

Kelime mânası “üfleyip uçurmak” tır. Doğru marifete dayanan bazı uygulama ve düşünmeye dalmakla bütün beşerî pislik ve ihtirasların bertaraf edildiği vaziyettir. Bu vaziyete erenlere Buddha ismi verilir. Gautama Siddhārtha bu vaziyete erip Buddha oluşu 35 yaşına raslar. Fakat maddî bedeni var oldukça bazı beşerî pislüğün kalıntısı devam edeceğinden, Buda ancak vefat ettikten sonra işbu tam âsude vaziyetine erdiğine inanılmaktadır.

PĀLI (Lisan)

Bu Therevāda Budisminde kullanılan lisandır. En eski Budist kaideleri bu lisanla yazılmış olduğuna inanılmaktadır. Bu Sanskritin bir lehçesi olan Prakrit çeşidinden olduğundan Pāli ile Sanskrit arasında büyük bir fark yoktur; meselâ Sanskritteki Dharma Pālide Dhamma; Sanskritteki Nirvāna Pālide Nibbāna oluyor. Sanskrit maddesine bak.

PĀRAMITĀ (Öte kıyıya geçmek)

“Öte kıyıya geçmek” çeşitli Budist amellerini icra ederek Buddha İline ermek mânasındadır. Şu altı amel bu doğum ve ölüm dünyasından Aydınlık dünyasına götürür diye inanılmaktadır: İane, fazilet, sabır, gayret, temerküz ve doğru hüküm (veya irfan). İlk ve sonbahardaki ananevi Japon HIGAN haftaları işbu Budist mefhumuna dayanmaktadır.

PRAJÑĀ (İrfan)

Altı Pāramitānın biridir. İnsana hayatı hatasız kavramak ve doğru ile sahteyi farketmek kabiliyetini veren zihnî bir iştir. Bunu tam olarak elde eden kimse Buddha diye adlanır. Bundan dolayı, bu âdi beşerî zekâdan bam başka en tasfiye edilmiş ve en aydın irfandır.

SAMGHA (Budist örgütü)

Bu rahip, rahibe, ruhanî sınıftan olmayan erkek ve kadından mürekkeptir. İlk zamanlarda evsiz rahip ve rahibelerden teşekkül ediyordu. Sonra Mahāyāna hareketi başlayınca, ister sınıftan olmayanlar olsun ister rahipler olsun Bodhisattva haletine ermek isteyenler işbu örgüte katılmışlardır. Budismin Üç Hazinesinden biridir.

SANSKRIT (Lisan)

Eski Hindistanın edebiyata aid lisanı ve lisanların Hind-Avrupa ailesine mensub olanıdır. Vedik ve klâsik Sanskrit olarak ikiye bölünür. Mahāyanā ananesine dayanan kutsal kitaplar Budist Melez Sanskrit stilinde olan bu lisan ile yazılmıştır.

SAMSĀRA (Ölü ruhunun yeni bir vücuda girmesi)

Şu altı hayalî alandan geçerek geçmiş zamandan bu zaman vasıtasile gelecek zamana kadar doğum ve ölümün daimi olarak tekrarlanmasıdır: Cehennem, Aç Periler, Hayvanlar, Aşura veya Savaşan Periler, İnsanlar ve Cennet. Aydınlanmadan insan bu tekerrür eden göçme arabasından inemez. Bunlardan azad olanlar Buddha diye adlanırlar.

ŚŪNYATĀ (Cisimsizlik)

Bu herşeyin ne cismi ne da devamı olduğu mefhumu olup Budismde esas noktaların biridir. Herşey sebebe dayandığından, ebedi bir benliğin mevcudiyeti imkânsızdır. Fakat insan herşeyin ya cismanî ya da değil diyen mefhuma bağlanmalıdır. Her varlık, insan olsun veya başkası olsun, izafiyet halindedir. Bundan dolayı, bir fikir, bir mefkûre veya nazariyeye mutlaktır diye bağlanmak aptallıktır. Bu Mahāyāna Budismin Prajñā Kutsal Kitaplarında mevcut esasî ve sathının altından akan akıntıdır.

SŪTRA (Kutsal Kitaplar)

Bu kaydedilen Buddha talimatıdır. Bu kelime aslında din veya fende çok teftiş ve tedkik vasıtasile toplayıcı ipliği geçirmesini anlatan “Sicim” mânasındadır. Tripitakanın da biridir.

THERAVĀDA (veya Hīnayāna: yaşlı müşavir)

Güney Budizm gleneği umumiyetle bu isimle yadlanır. “Thera” yaşlılar demektir. Daha hür ve terakkiperver rahiplerin grubu (bunların itikadları kuzey geleneği olan Mahāyānayı doğurmuştur) na muhalif olarak kaidelere daha kuvvetli bağlanmağı tavsiye eden muhafazakâr yaşlı rahiplerin grubu olan yaşlıların mezhebidir. Böyle Budist Tarikatlerindeki birbirine muhalefet meyli daha erken, yani Buddhanın vefatından birkaç asır sonra terakkiperver rahip olan Mahādevanın Budist kaidelerini beş kategori içerisinde daha hür izah etmesini iddia ettikleri zaman başlamış olmalıdır. Bu vaziyet Theravāda ile Mahāsāṃghika’ya ayrılmasını tevliid etmiştir ki, sonraki Mahāyāna’nın asıl menşei olmuştur.

TRĪPĪTAKA (Üç Sepet)

Bununla Budist kutsal kitaplarının üç şubesi, Dharmaya işaret edilmektedir. Bunlar, Buda talimatını içine alan Sūtralar; onun kaidelerini taşıyan Vinayalar; ve Budist nazariye üzerine yazılmış çeşitli izah ve makaleleri taşıyan Abhidharmaslardır. Sonradan Çin ve Japon kıdemli rahiplerinin Budist yazıları da Budist nizamları arasına katılmıştır. Dharma’ya bak.

ĀṄGUTTARA NIKĀYA

Ey rahipler, bir adam var ki, doğuşu çok adamların iyilikleri için, saadetleri için: dünyaya karşı merhamet yüzünden doğmuş, semavî varlık ve insanlığın menfaati, iyi geçinmesi ve saadeti için doğmuştur. Bu kimdir? Bu Arahat olan Tathagatadır, mükemmel Aydınlanmış İnsandır. Bu o insandır.

Ey rahipler, bu dünyada tek bir adamın tecellisini görmek müşküldür. Hangi adamın? Arahat olan Tathagatanın, mükemmel Aydınlananındır. O işte bu tek bir adamdır.

Ey rahipler, dünyada fevkalâde bir adam bulmak müşküldür. Hangi adam? Arahat olan Tathagata, mükemmel Aydınlanan adamdır. O işte bu adamdır.

Ey rahipler, bir adamın ölümü bütün insanlar için esefdir. Hangi adamın ölümü? Arahat olan Tathagatanın, mükemmel Aydınlananın ölümü. O işte bu adamdır.

Ey rahipler, dünyaya eşsiz bir adam doğmuştur. Bu adam kimdir? O Arahat olan Tathagata, mükemmel Aydınlanan adamdır. O işte bu adamdır.

Ey rahipler, bir adamın tecellisi, muazzam göz, muazzam ışık ve muazzam nur tecellisidir. Hangi adamın? Arahat olan Tathagatanın, mükemmel Aydınlananındır. O işte bu adamdır. (1-13)

BUDİST İNTİŞAR CEMİYETİ
VE
“BUDA TALİMATI” TEVZİATI

Budist İntişar Cemiyeti hakkında söze başlamadan önce Mitutoyo İmalât Şirketinin kurucusu olan Bay Yehan Numata hakkında beyan etmek icap ediyor.

O bundan elli sene evvel hassas aletler istihsal eden bir şirketi kurmuştu. O bir işin muvaffakiyeti Gök, Yer ve İnsanın ahenkli birleşmesine dayandığı ve insan aklının ikmali yalnız marifet, merhamet ve gayretin müvazeneli düzen sayesinde elde edileceği kanaatında idi. O bu kanaatle ölçme âletlerinin teknik ıslahı ve insan aklının inkişafı için her elinden geleni yapmaktadır.

O dünyada refahiyet yalnız insan ruhunun tekmili ile elde edilebilir kanaatinde olup bu hedef için Budanın talimatı vardır. Bundan dalayı, kendi işini idare ederken, elli seneden fazla zaman boyunca Budist muziğini asrileştirmeye ve Budanın resim ve talimatını yaymağa çalışmaktadır.

1965 Aralığında Budismi neşretmek ve aynı zamanda dünya asayişine yardımcı olmak için şahsi sermayesi ile bir cemiyet kurdu. Böyle Budist İntişar Cemiyeti umumi bir teşkilât olarak doğmuştur.

Buda talimatını herkesin faydalanması ve Budanın Büyük Marifet ve Rahmetine mazhar olması için yaymak yolunda neler yapılıyor? İşte kurucusunun iradesini daima hatırlıyarak bu meselenin hal çaresini aramak işbu Budist İntişar Cemiyetinin vazifesidir.

Kıtası Buda talimatını yaymak gayreti işbu Budist İntişar Cemiyetinin esas hedefidir.

Bu kitap, “Buda Talimatı”, bu memleketteki din tarihini düşünmekten doğan eserdir. Budist kültürünü büyük bir iftiharla hürmet etmemize rağmen, hakiki mânasile, Japon usulü ile izhar edilen Budist talimat kitabı diye adlıyabilecek hiçbir kitap yazılmamıştır denilebilir.

Bu kitap okuyanlara manevî “rizk” arzedecektir. Bu kitabı herkes masasında saklıyabilir veya beraber götürebilir ve istediği zaman parlak manevî ışıkla mülâkat edilebilir.

Umduğunuz kadar mükemmel olmasa bile bu “Buda Talimatı”nın işbu basması çağdaş insanlara sahih, okunması kolay ve Budismi tanıtmakta salâhiyetli ve aynı zamanda ilham ve hakikatin pratik önderi ve gündelik menbaı olmak ihtiyacını önlemek için çok insanların uzun zaman çalışmaları neticesinde vücade gelmiştir.

Budist İntişar Cemiyeti sayısız çok ailenin bu kitaba malik olması ve Büyük Öğretmenin Nuru ile nurlanması gününün çabuk gelmesini candan dilemektedir.

Okuyucuların mülâhazaları her zaman makbuldür. İstedığınız zaman Budist İntişar Cemiyetine mektup göndermekten çekinmeyiniz.

